

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра управління та освітніх технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет гуманітарно-педагогічний

“19” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОСНОВАМИ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальність D3 «Менеджмент»

Освітня програма «Управління закладом освіти»

Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний

Розробники: професор кафедри управління та освітніх технологій, доктор пед.
наук, професор Гречаник Н. І.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності»

Дисципліна формує у здобувачів системне уявлення про методологію та організацію наукових досліджень, а також основи правового захисту результатів інтелектуальної діяльності. Студенти опановують методи дослідження, структуру наукового пізнання, академічну доброчесність, етику, культуру цитування та управління науковими даними. Вивчаються основи авторського, патентного та суміжного права, правила оформлення об'єктів інтелектуальної власності, механізми їх комерціалізації та правові інструменти захисту. Практичні заняття сприяють розвитку вмінь планувати, реалізовувати та презентувати результати досліджень, належно їх оформлювати. Зміст дисципліни має міждисциплінарний характер і поєднує елементи філософії науки, інноваційного менеджменту та права. Опанування курсу створює підґрунтя для підготовки кваліфікаційних робіт, участі в наукових заходах і подальшої професійної діяльності у сфері науки, освіти та інновацій.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	D3 «Менеджмент»	
Освітня програма	Управління закладом освіти	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	Денна	Заочна
Курс (рік підготовки)		
Семестр		
Лекційні заняття	15 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	8 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	72 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти системного уявлення про теоретико-методологічні засади, логіку та етапи наукового пізнання, здатності до самостійної науково-дослідної діяльності, а також набуття знань щодо механізмів правової охорони результатів інтелектуальної діяльності. У процесі опанування дисципліни здобувачі оволодівають практиками формування наукових ідей, постановки проблем, вибору відповідних методів дослідження, оформлення результатів наукової роботи, а також засвоюють основи патентного права, авторського права і засади комерціалізації інтелектуальної власності.

Набуття компетентностей:
інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або використання інновацій за невизначеності умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи а інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК 7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах

ПРН 8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією

ПРН 14 Розробляти та реалізовувати стратегічний та оперативний плани розвитку закладу освіти аграрного профілю на засадах європейських цінностей та цілей сталого розвитку

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			л	П	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. <i>Організаційно-методичні основи наукових досліджень</i>													
Тема 1. Основні поняття і категорії методології наукового дослідження		14	2	2			10	12	2	-			10
Тема 2. Інформаційна база наукового дослідження.		14	2	2			10	10	—	-			10
Тема 3. Методика організації та реалізації теоретичних і експериментальних досліджень.		16	2	2			12	14	2	2			10
Тема 4. Курсова, бакалаврська, дипломна та магістерська роботи: написання, оформлення, захист.		17	2	2			13	14	2	2			10
Разом за модулем 1		61	8	8			45	50	6	4			40
Модуль 2. <i>Наукові комунікації в дослідженнях здобувачів освіти та основи інтелектуальної власності</i>													
Тема 5. Наукові комунікації в управлінні дослідницькою діяльністю.		9	2	2			5	14	2	2			10
Тема 6. Апробація та публікація результатів наукового дослідження.		9	2	2			5	12	-	2			10

Тема 7. Законодавчо-нормативний супровід охорони інтелектуальної власності та принципи академічної доброчесності в освітньо-		11	3	3			5	14	2	-			12
--	--	----	---	---	--	--	---	----	---	---	--	--	----

науковому середовищі													
Разом за модулем 2.	29	7	7			15	40	4	4				32
Усього годин	90	15	15			60	90	10	8				72
Курсовий проєкт (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)													
Усього годин	90	15	15			60	90	10	8				72

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Основні поняття і категорії методології наукового дослідження	2/2
2	Інформаційна база наукового дослідження.	2/-
3	Методика організації та реалізації теоретичних і експериментальних досліджень.	2/2
4	Курсова, бакалаврська, дипломна та магістерська роботи: написання, оформлення, захист.	2/2
5	Наукові комунікації в управлінні дослідницькою діяльністю. Моделювання управлінських процесів: концептуальні, математичні та комп'ютерні підходи з використанням спеціалізованого програмного забезпечення.	2/2
6	Апробація та публікація результатів наукового дослідження.	2/-
7	Законодавчо-нормативний супровід охорони інтелектуальної власності та принципи академічної доброчесності в освітньо-науковому середовищі	3/2
	Разом	15/10

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Об'єкт і предмет наукового пізнання. Методологія наукового пізнання: рівні, принципи та методи. Формування дослідницької проблеми та генерування ідей для розв'язання управлінських завдань.	2/-
2	Інформаційна база наукового дослідження. Пошук, критичний аналіз і систематизація інформації для обґрунтування управлінських рішень та стратегічного розвитку закладу освіти.	2/-
3	Наукові комунікації в управлінні дослідницькою та проєктною діяльністю. Цифрові інструменти організації командної взаємодії та реалізації дослідницьких проєктів.	2/2
4	Методика теоретичних і експериментальних досліджень. Збір, обробка та аналіз даних із використанням цифрових інструментів для обґрунтування управлінських рішень.	2/2
5	Організація та виконання кваліфікаційного дослідження: проєктування, написання, оформлення і захист. Розроблення дослідницького проєкту у сфері управління закладом освіти зокрема аграрного профілю.	2/2
6	Апробація та публікація результатів наукового дослідження. Використання результатів досліджень для розроблення управлінських проєктів, стратегічних та оперативних планів розвитку закладу освіти	2/2

	аграрного профілю.	
7	Система правової охорони інтелектуальної власності. Академічна доброчесність та захист результатів інтелектуальної діяльності в дослідницьких і управлінських проєктах.	3/-
	Разом	15/8

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Специфіка наукового і повсякденного пізнання. Проблематика наукових досліджень. Науково-дослідна діяльність студентів.	10/10
2	Оцінка ефективності наукового дослідження та використання його результатів для обґрунтування стратегічних і оперативних рішень у розвитку закладу освіти зокрема аграрного профілю.	10/10
3	Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідницькій роботі. Особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження.	12/10
4	Вимоги щодо проведення статистичних спостережень. Вимоги до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул, додатків. Набуття студентами компетентностей з академічної доброчесності та навичок якісного академічного письма. Складання звітів про науково-дослідні роботи і публікація їх результатів.	13/10
5	Методологічні засади обґрунтування стратегічних і оперативних рішень щодо розвитку закладу освіти зокрема аграрного профілю на основі результатів наукових досліджень.	5/10
6	Моделювання як метод наукового дослідження. Побудова та дослідження моделей управлінських процесів і стратегічного розвитку закладу освіти зокрема аграрного профілю з урахуванням європейських цінностей і цілей сталого розвитку.	5/10
7	Санкції за порушення академічної доброчесності. Інструменти підвищення ефективності кодексу академічної етики. Особливості перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт. Поняття про право інтелектуальної власності. Місце та роль інтелектуальної власності у світовому економічному розвитку.	5/12
	Разом	60/72

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт, проєктів;
- самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-зорієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Організаційно-методичні основи наукових досліджень		
Лекція 1	Знають і розуміють: сутність і зміст основних понять методології наукового дослідження (наука, наукове пізнання, метод, методика, теорія, гіпотеза, факт, дослідницька проблема тощо) рівні та структуру методологічного знання (філософська, загальнонаукова, конкретно-наукова, технологічна методології)	0
Практична робота 1.	ЗК1, ЗК6, ЗК7; ПРН1	10
Самостійна робота 1.	Виявляють здатність: до рефлексії над методологічними підходами в сучасній науці; до обґрунтування доцільності вибору певної методологічної парадигми для вирішення конкретних наукових завдань; до інтеграції методологічних знань у міждисциплінарне академічне середовище.	8
Лекція 2.	Знають і розуміють: сутність, структуру та роль інформаційної бази у науковому дослідженні; типи джерел наукової інформації (первинні, вторинні, емпіричні, теоретичні, статистичні, електронні тощо); принципи добору, систематизації та критичного аналізу інформації; етичні та правові норми використання інформаційних джерел, зокрема щодо академічної доброчесності та авторського права.	0
Практична робота 2.	ЗК1, ЗК7; СК1; ПРН1, ПРН14	10
Самостійна робота 2.	Виявляють здатність: до оцінювання ефективності наукового дослідження та критичного аналізу його результатів; до використання результатів дослідження для обґрунтування стратегічних і оперативних управлінських рішень; до формування науково обґрунтованих пропозицій зокрема щодо розвитку закладу освіти аграрного профілю.	8
Лекція 3	Знають і розуміють: сутність, специфіку та взаємозв'язок теоретичних і експериментальних методів у структурі наукового дослідження; основні етапи організації теоретичного та експериментального дослідження; принципи побудови гіпотези, вибору методів дослідження, розроблення програми експерименту; вимоги до достовірності, об'єктивності та надійності наукових результатів.	0
Практична робота 3.	ЗК6; СК7; ПРН8	10
Самостійна робота 3.	Виявляють здатність: до пошуку, відбору, систематизації та критичного оцінювання наукової інформації; до визначення релевантних і достовірних джерел та їх використання в науково-дослідницькій роботі; до застосування ефективних стратегій інформаційного пошуку на різних етапах наукового дослідження.	7

Лекція 4.	Знають і розуміють: структуру, змістові вимоги та функціональне призначення курсової, бакалаврської, дипломної та магістерської роботи; етапи підготовки дослідницького проєкту: вибір теми, формулювання мети, завдань, обґрунтування методології, розробка структури, аналіз результатів; академічні вимоги до оформлення тексту наукової роботи, цитування, складання бібліографії, використання додатків; процедури організації та проведення публічного захисту наукової кваліфікаційної роботи.	0
Практична робота 4.	ЗК1, ЗК7; СК1; ПРН1, ПРН8	10
Самостійна робота 4.	Виявляють здатність: до самостійного виконання кваліфікаційної наукової роботи відповідно до обраного напрямку; до аргументованого представлення результатів дослідження, відповідей на фахові запитання, участі в науковій дискусії; до дотримання академічної етики, вимог до інтелектуальної власності та стандартів вищої освіти при захисті кваліфікаційної роботи.	7
Модульна контрольна робота 1.	ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах. ПРН 8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією. ПРН 14. Розробляти та реалізовувати стратегічний та оперативний плани розвитку закладу освіти аграрного профілю на засадах європейських цінностей та цілей сталого розвитку	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Наукові комунікації в дослідженнях магістрів та основи інтелектуальної власності		
Лекція 5	Знають і розуміють: сутність, функції та види наукових комунікацій у системі управління дослідницькою діяльністю; роль комунікацій у формуванні наукових колективів, мереж, партнерств і наукових шкіл; особливості академічної мобільності, наукової співпраці, публічної презентації результатів дослідження; стандарти академічної комунікації, включно з публікаційною етикою, міжнародними вимогами до оформлення наукових текстів і публікацій.	0
Практична робота 5.	ЗК1, ЗК6; СК7; ПРН1	15
Самостійна робота 5.	Виявляють здатність: до методологічного обґрунтування стратегічних і оперативних управлінських рішень; до критичного аналізу та використання результатів наукових досліджень у плануванні розвитку закладу освіти аграрного профілю; до формування науково обґрунтованих пропозицій щодо його розвитку.	8
Лекція 6	Знають і розуміють: сутність, мету та форми апробації результатів наукового дослідження; типи наукових публікацій (статті, тези, монографії, рецензії тощо) та їх специфіку; критерії науковості, новизни, обґрунтованості та достовірності результатів дослідження; вимоги до структури, стилістики, мови та оформлення публікацій відповідно до академічних стандартів і редакційних політик фахових видань.	0

Практична робота 6.	ЗК1, ЗК6; СК1, СК7; ПРН1, ПРН14	15
Самостійна робота 6.	Виявляють здатність: до застосування моделювання як методу наукового дослідження; до побудови, аналізу та обґрунтування моделей управлінських процесів і стратегічного розвитку закладу освіти аграрного профілю; до врахування європейських цінностей і цілей сталого розвитку при моделюванні та обґрунтуванні перспектив його розвитку.	9
Лекція 7	Знають і розуміють: основні положення чинного законодавства України та міжнародно-правових актів у сфері інтелектуальної власності (авторське право, суміжні права, патентне право тощо); нормативно-правові акти, що регламентують академічну доброчесність у системі вищої освіти і науки (зокрема Закон України «Про освіту», положення про академічну доброчесність у ЗВО); види порушень академічної доброчесності (плагиат, фальсифікація, фабрикація, самоплагиат тощо) та юридичні наслідки їх вчинення.	0
Практична робота 7.	ЗК1; СК7; ПРН1	15
Самостійна робота 7.	Виявляють здатність: до реалізації правової та етичної відповідальності в контексті академічної діяльності; до формування та підтримки культури академічної доброчесності у професійному середовищі; до інтеграції норм інтелектуального права та принципів етики в освітньо-наукову практику з метою забезпечення якості, прозорості та легітимності результатів досліджень.	8
Модульна контрольна робота 2.	ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах. ПРН 8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією. ПРН 14. Розробляти та реалізовувати стратегічний та оперативний плани розвитку закладу освіти аграрного профілю на засадах європейських цінностей та цілей сталого розвитку	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	Добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - [Курс: Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності | Навчальний портал НУБіП \(pubip.edu.ua\)](#));
- посилання на цифрові освітні ресурси;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Азарова А. О., Біліченко Н. О., Міронова Ю. В., Ткачук Л. М. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2022. 117 с.
2. Башкір О. І. Академічна доброчесність та інтелектуальна власність : конспект лекцій. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 92 с.
3. Булавинець В. М., Дем'янишин В. Г. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Тернопіль : Західноукраїнський національний університет, 2023. 324 с.
4. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Київ : ДП «УкрНДНЦ», чинна редакція.
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01 грудня 2022 р. № 2811-IX.
6. Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р. № 1556-VII : станом на 2025 р.

7. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII : станом на 2025 р.
8. Закон України «Про освіту» від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII : станом на 2025 р.
9. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» : чинна редакція станом на 2025 р.
10. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Київ : НАЗЯВО, 2021.
11. Методичні рекомендації щодо забезпечення академічної доброчесності в закладах вищої освіти. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2021.
12. OECD. Recommendation of the Council concerning Access to Research Data from Public Funding. Paris : OECD Publishing, 2021.
13. OECD. OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023. Paris : OECD Publishing, 2023.
14. Положення про Національний репозитарій академічних текстів : чинна редакція.
15. Строкань О. В., Мірошніченко М. Ю. Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності : конспект лекцій. Мелітополь : ВПЦ «Люкс», 2021. 152 с.
16. Федотова О. О., Кудлай В. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Мукачєво : Мукачівський державний університет, 2024. 224 с.
17. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Луцьк : Луцький національний технічний університет, 2023. 238 с.
18. European Code of Conduct for Research Integrity. Revised Edition. Berlin : ALLEA, 2023.
19. UNESCO Recommendation on Open Science. Paris : UNESCO, 2021.
20. WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use. Updated digital edition. Geneva : World Intellectual Property Organization, 2022.
21. World Intellectual Property Indicators 2024. Geneva : World Intellectual Property Organization, 2024.
22. Nifatova O., Ladyka V., Hryshyna Y., Danko Y. Agricultural education in times of war: Strategic visions, leadership practices and post-war reconstruction. Problems and Perspectives in Management. 2023. Vol. 21, Issue 2 (special issue). P. 87–97. DOI: 10.21511/ppm.21(2-si).2023.11.
23. Varchenko O., Krysanov D., Hrynychuk J., Rybak N. Component policies for the formation of the contingent of applicants as a tool for ensuring the competitiveness of agricultural universities. Economic Analysis. 2023. Vol. 33, No. 1. P. 18–28. DOI: 10.35774/econa2023.01.018.